Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 103. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СВОБОДА, СЕРЕДА, 3-го ЧЕРВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 3, 1981 No. 103. VOl LXXXVIII

СУВФ ЗАКЛИКАЄ СВЯТКУВАТИ 40-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Торонто, Онт. — У вівторок, 30-го червня ц.р., якраз сповняється 40-річчя проголошення у Львові відновлення української державности встановленням там Державного Правління на чолі з Ярославом Стецьком. Проголошення було здійснене Організацію Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери.

З приводу цієї історичного значення події Президія Світового Українського Визвольного Фронту у складі: д-ра Р. Малащука, д-ра М. Климишина, інж. В. Безхлібника, мгр Уляни Целевич і Я. Деремендн, видала звернення до українців у світі про цей Акт 30-го червня.

В цьому Зверненні вказано: „Акт 30-го червня був черговим історичним самостійним незалежним державним актом, був власнопідметним виявом волі українського народу самому творити своє життя на своїй власній землі і боротися за свою власну державу. Актом 30-го червня викуто ще одне кільце в безперервному ланцюгові визвольної боротьби українського народу", і теж ствержено, про що слід пам'ятати в цей день: „Відмічуючи 40-річчя Акту 30-го червня 1941 року схиляємо наші голови і віддаємо нашу глибоку пошану тим усім, що впали в боротьбі за українську державу, що впали на різних полях за те, щоб жив і був свобідним український народ. Одночасно маніфестуємо нашу єдність з українським народом на рідній землі, нашу повсякчасну готовість допомагати йому в боротьбі і нашу рішеність разом з народом йти і дійти до нашої великої мети".

У Зверненні використовуються вірші Олекси Стефановича: „Їм північні вітри гудуть, Їм сніги замітають путь. А вони ідуть без упину, А вони без спочину йдуть. Їм шати залляла кров, На шмати — їх корогов, Та кожен, кожен із них Смертію смерть поборов"; Івана Франка і Василя Симоненка.

Заклик — Звернення закінчується трьома гаслами: одне гасло про славу впалим Героям, друге гасло — з побажаннями перемоги українському народові у його боротьбі, і третє гасло — „Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!"

Дату під Зверненням подано з 30-го червня 1981 року і підпис Президія СУВФ.

Починаються американсько-совєтські переговори у справі збіжжя

Секретар Департаменту агрикультури Джан Блок, перебуваючи останньо в Лондоні, Англія, повідомив, що 8-9 липня відбудуться в цьому місті американсько-совєтські переговори в справі купна-продажі збіжжя. Делегації матимуть у програмі своїх нарад загальну збіжеву ситуацію у світі, відновлення, чи заключення нового американсько-совєтського договору в справі постійної квоти збіжжя, що його Совєтський Союз купуватиме в ЗСА та справу додаткової продажі поза призначеною квотою, як це було перед наложенням ембарго власне на цю додаткову квоту.

Договір про купно-продаж американського збіжжя Совєтському Союзові, заключений на п'ять років в 1976 році, вигасає цього року. На підставі того договору СССР закуповував основно від 6 до 8 мільйонів тонн збіжжя річно, а коли цього не вистачало йому, докуповував на підставі додаткових одноразових договорів дальші кількости. Здебільшого ті додаткові скількости перевищали суму основного закупу.

Після совєтського нападу на Афганістан тодішній президент ЗСА Джіммі Картер наложив ембарго на вивіз тієї додаткової кількости й тому Совєтський Союз був змушений у гірших умовах і за вищу ціну докуповувати потрібне йому збіжжя та корми від інших держав.

Великий совєтський попит на збіжжя викликав збільшення продукції збіжжя і кормів в інших країнах, що піднесло продукцію збіжжя у світі взагалі, а для ЗСА найбільшого продуцента збіжжя і кормів у світі створило збільшену конкуренцію на світових ринках.

Конференція в Лондоні з огляду на престиж обидвох держав та напружені відносини між ними вибрано це невтральне місце має обмежені повновласті і вона, наприклад, не могтиме заключати нового договору, чи продовження старого на постійну доставу збіжжя, а тільки прелімінарно обговорить цю справу. Одначе, завданням цієї конференції є започаткувати розмови в ширшому обсязі.

З огляду на характер цієї конференції, делегації будуть очолені не відповідними міністрами, а їхніми заступниками. Американську делегацію очолюватиме Сілі Ладвік, підсекретар Департаменту агрикультури, а совєтську Борис Гордєєв, заступник міністра зовнішньої торговлі.

Конференція викликує велике заінтересування у політичних колах світу, бо вона покаже, чого можна сподіватися в найближчому часі у відносинах між ЗСА і СССР.

В Італії проходить чистка керівних органів

Рим, Італія. — Опублікування листи таємної масонської льожі, якої великим майстром був один з лідерів правих елементів Лісіо Джеллі, підприємець, замотаний у коншахти з кримінальними елементами, змусило до поширення слідства, а поширення слідства змусило уряд, який є у димісії і тільки виконує функції, за згодою президента завісити в урядуванні шефа генерального штабу збройних сил Італії — адмірала Джіованні Торрісі, головного командира граничної і митної служби — генерала Ораціо Джіянніні, шефа військової безпеки і розвідки — генерала Джюзеппе Сантовіто, шефа розвідки і протирозвідки в міністерстві внутрішніх справ — генерала Джуліо Ґрассіні, та керівника головного уряду координації розвідки і безпеки — Вальтера Перозі.

Два дні тому з передбачуванні глибоких наслідків виявлення списку й форм та засягу діяльности масонської льожі „Пропаґанда-2" або скорочено „П-2" подався до демісії кабінет міністрів, очолений прем'єром Арнальдо Форляні, який тепер уже тільки виконує функції до часу номінування чергового кабінету міністрів. Листа, яку уряд мусів опублікувати з огляду на голосні вимоги публічної опінії, мала між іншим 30 генералів, вісім адміралів, три міністри, 43 члени парляменту та велику скількість інших провідних високих урядників і суспільних діячів.

Слідство у справі льожі „П-2" пішло у двох напрямах: викриття кримінальних злочинів і пов'язань тієї льожі й деяких її членів з кримінальними елементами та в напрямі впливу на політичне життя. Дехто навіть припускає, що можна брати до уваги підготову державного перевороту, або такої зміни кабінету міністрів, яка дала б змогу льожі „П-2" мати вирішний вплив на політику Італії.

В часі, коли йде слідсто, першою справою в Італії є створити новий кабінет. Згідно з італійським звичаєм дотеперішній прем'єр Форляні перший дістав таку місію від президента Сандро Пертіні. Коли це йому не вдасться, інші діставатимуть ту місію. Соціялісти, дотеперішні члени коаліційного кабінету, повідомили, що вони вимагають поста прем'єра кабінету для свого лідера Беттіно Крексі.

Великий майстер льож Великого Сходу Анджельо Баттеллі висловив у телевізійному виступі підозріння, що опублікована листа була сфальшованою та що хтось перед друком додав до неї чимало зовсім непричасних осіб.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СТАРШИНА ПЕРЕДАВ РАКЕТНІ ТАЄМНИЦІ РОСІЯНАМ

Кристофер Кук

Вашінгтон. — Старшина американської ракетної зброї Кристофер М. Кук, який тепер перебуває у в'язниці на військовій базі МекКоннелл біля Вічіти в Кензасі, признався на допитах, що він передавав представникам совєтської амбасади, яку він кількаразово відвідував, засекречені матеріяли про американську ракетну зброю, а зокрема про ракети типу Титан. Лейтенант Кук відвідував совєтську амбасаду у Вашінгтоні три рази від грудня 1980 до травня 1981 року.

Покищо ще не встановлено мотивів співпраці Кука зі совєтськими шпигунами з амбасади, бо він відмовляється дискутувати про ці справи із старшинами, які ведуть слідство у його справі. Все, що досі слідчі могли довідатися це те, що Кук намагався, мовляв, здобути довіря у совєтських високих урядників, щоб опісля здобути для ЗСА відповідні інформації. У розмові він старається викликати враження, що його відвідини мали студійний характер з метою написання наукової праці про нуклеарну зброю, зокрема про обмеження цієї зброї на базі переговорів між урядами З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу. Тезою до написання вже ранішої його праці на університеті у Вільямсбурґу у Вірджінії було: „Нуклеарна доктрина З'єднаних Стейтів Америки — розвиток і можливості."

Не зважаючи на туманні пояснення Кука, військовий суд обвинуватив його у зломанні військового реґуляміну, який каже, що кожний зв'язок з представниками комуністичних держав мусить бути заздалегідь зголошений зверхникові. На підставі цього обвинувачення Кук правдоподібно стане перед військовим судом.

Оборонець Кука, капітан Френсис В. Петротті заявив, що його клієнт є згідний на співпрацю з військовим прокуратором, якщо він загварантує йому звільнення і повну свободу. Речники військового командування натомість настоюють на повному переведенні слідства і заявляють, що вони не є компетентні звільняти будь-кого з під слідства, зокрема обвинуваченого за шпигунство.

Політичні і військові спостерігачі звертаються при тому увагу на шкідливу підривну дію комуністичних амбасад в ЗСА.

УАСТ „Леви" Чікаґо і СУМ Торонто — першуни відбиванки УСЦАК

Нюарк, Н. Дж. (О. Твардовський). — Згідно з уповноваженням Управи Української Спортової Централі Америки і Канади, тут, в суботу, 23-го травня в приміщенні Технічного інституту відбувся 24-ий річний турнір за першенство УСЦАК, що його цим разом здобули дружини УАСТ „Леви" в жіночій групі і СУМ Торонто в чоловічій.

Турнір проходив в таких групах: шість дружин в жіночій і дев'ять в чоловічій. Більшість змагань пройшла на високому рівні, в яких особливо виділялися перші дружини „Левів" (жіноча і чоловіча), обидві УСВТ „Чорноморська Січ", СУМ Торонто в складі досвідчених ветеранів на чолі з недавнім професіоналом Петром Стефанюком, та чоловіча дружина СТ „Україна" Торонто.

У жіночій групі гри проходили круговою системою, після яких дружини, що зайняли два перші місця, відбули фінальні змагання, що в них дружина „Левів" перемогла минулорічних чемпіонок УСЦАК „Ч. Січ" у трьох сетах вислідом: 13:15, 16:14, 15:8.

Склад нових чемпіонок УСЦАК: У. Білинська, Б. Білинська, О. Дахнівська, М. Дахнівська, А. Ґолембйовська, І. Дачишин, М. Дзвіник. Склад віцечемпіонок: М. Ганич, Л. Тицька, С. Моравська, П. Котляр, О. Бурачинська, І. Дармохвал, І. Паславська, М. Панько.

Показник табелі жіночої групи після закінчення гор перед фіналом: 1. УСВТ „Ч. Січ" Нюарк — 9:1 точок; 2. УАСТ „Леви" Чікаґо — 9:1; 3. СТ „Україна" Торонто 6:4; 4. УАСТ „Леви" Чікаґо II 4:6; 5. СУМ Торонто 3:7; 6. УСО „Тризуб" Філядельфія 1:9.

В групі чоловіків гри проходили в двох рівнорядних підгрупах, по закінченні яких по дві дружини, що зайняли чолові місця, змагалися в півфіналах. Завзято і емоційно проходив особливо півфінал між минулорічним чемпіоном УСЦАК „Левами" Чікаґо і віцечемпіонами, дружиною „Ч. Січ". На початку першого сету вели „Леви", але „Січовики" вирівняли рахунок 6:6 і вже до кінця сету тримали ініціятиву, хоч гості кількакратно наближалися до бажаного успіху.

В другому сеті „Ч. Січ" у більшості тримала ініціятиву і остаточно здобула перемогу вислідом 16:14, 15:9. В другому півфіналі СУМ без більших труднощів переміг СТ „Україна" Торонто 15:3, 15:9.

У фінальній зустрічі гра проходила рівнорядно, в якій одначе „Січовики" не зуміли розв'язати проблеми вже згаданого П. Стефанюка. З кожночасною появою його в офензивній лінії при сітці Стефанюк не тільки „продукував" точки, але й вміло бльокував стиначів „Ч. Січ" (Паславського, Казуру, Новаківського), у висліді чого Стефанюк і решта змагунів його дружини заслужено здобули нагороду першунів вислідом 15:13, 15:10. В односетівці за бронзові нагороди переможцями вийшли „Леви" над дружиною СТ „Україна".

Склад нових чемпіонів УСЦАК, СУМ Торонто: П. Стефанюк, О. Станько, І. Еліяшевський, Ю. Тарнавський, Р. Комаровський, Б. Івасюк. Склад віцечемпіонів: Н. Паславський, М. Паславський, П. Гунчак, Р. Бойчук, Б. Новаківський, А. Голинський, Ю. Темницький, А. Казура, Б. Іваськів. Кінцеві показники табелі

(Продовження на ст. 3)

ВИСТАВКА ІРИНИ БАНАХ—ТВЕРДОХЛІБ

Торонто, Канада.— Від 13-го до 21-го червня ц.р. тут в Українсько-Канадській Мистецькій Фундації відбудеться індивідуальна виставка Ірини Банах-Твердохліб. Формальне відкриття виставки відбудеться в суботу, 13-го червня о год. 7-ій вечером. Виставка присвячена двом основним темам: церковній архітектурі, яка буде представлена на виставці багатьма образами церков, що їх в особливій спосіб нищать окупанти українських земель, і мартирології українського народу, яку символізуватимуть такі образи, як „Сибір", „Винниця", „Два світи" та інші. В неділю, 21-го червня мисткиня задемонструє народні вибійки (прикрашування тканин фарбами).

ВИСТУП ЛІДІЇ ПАЛІЙ В ЧІКАҐО

Чікаґо, Ілл. — Заходами Українського Інституту модерного мистецтва і 84-го Відділу Союзу Українок Америки тут в суботу, 6-го червня ц.р. о год. 7-ій вечора, в залі Інституту при 2320 Захід Чікаґо авеню, виступить з репортажем Ліда Палій з Торонто на тему: „Подорож в історію Анатолії". Будуть показані також прозірки.

Єрусалим є підставою ізраїльсько-арабського конфлікту

Єрусалим, Ізраїль. — Всі спроби розв'язати ізраїльсько-арабський конфлікт врешті-решт доходять до проблеми Єрусалиму, і дотепер не знайдено ніякої розв'язки для нього. Декілька днів перед зустріччю президента Єгипту ель Садата з прем'єром Ізраїля Менахемом Беґіном та проблема знову виникнула й загрожує знівеченням будь-яких можливостей договоритися.

У свому формальному зверненні до Ліґи арабських і ісламських народів, яку недавно заложено заходами Садата в Каїрі, президент Садат підтримав „вічні, національні й релігійні права палестинців до Єрусалиму". Постання держави Ізраїля, існування і її розвиток відбувається довкруги міста Єрусалиму, вічної і незмінної столиці усіх жидів. Єрусалим — вічний символ жидівства, їхньої духовости, творчости, в ньому весь сенс їхнього існування й зусиль. І тому після такого звернення Садата значна частина ізраїльтян вимагає, щоб уряд Беґіна зустріч його з Садатом відкликав. Прем'єр Беґін скликав засідання всіх членів кабінету, на якому одноудушно схвалено комунікат-заяву: „Єрусалим є столицею Ізраїля, одне й неподільне місто".

Та, не зважаючи на це, кабінет віодхилив бажання значної частини населення Ізраїля, щоб відкликати заплановану зустріч, але вирішив її відбути та на ній спробувати вияснити дододатково ще й ті проблеми, які видвигнув у своєму останньому виступі президент Садат. Ізраїль пропонує, щоб у центрі уваги поставити питання сирійських ракет на терені Лівану й інші воєнні провокації Дамаску.

Згідно з наміченим пляном, ціла зустріч у четвер, 4-го червня мусітиме вміститися в шести годинах, бо решта буде присвячена прийняттям й іншим імпрезам. Велику частину часу обидва політики присвятять оглядинам тих військових об'єктів, які розбудували ізраїльські збройні сили, а тепер приготовляють передати Єгиптові.

В часі проголошення президентом Садатом декляраціі у справі Єрусалиму в Александрії перебувала делеґація ізраїльських парляментаристів. Делеґація та зустрінулася із президентом Садатом і попросила в нього вияснити всебічно значення тієї заяви. Президент Садат ствердив, що він прагне такої розв'язки проблеми Єрусалиму „яка буде задовільною для християн, жидів і мусулман, які вважають його святим містом".

Заповіджено конференцію Центрального Комітету КПК

Пекін, Китай. — Міжнародні інформаційні джерела повідомляють, що реченець конференції ЦК КПК остаточно устійнено на половину червня ц.р. Загально очікують від тієї конференції важливих, а може навіть переломових рішень. В конференці заповіджено участь Гуа Ґуофенґа, голови КПК, і його першого заступника Денґ Шіяопінґа, двох головних противників. Довкруги конфлікту між тими двома особами розвиваються всі справи сучасного Китаю.

Раніші вістки, що на майбутній конференції ЦК, буде усунено Гуа, тепер ставляють під сумнів. Якщо це і станеться, то Гуа буде передано інших важливий пост. В дотеперішній своїй діяльності на різних постах аж до найвищого Гуа завжди мав успіхи, він був стратегом і керівником акції проти „банди чотирьох", врешті він і надалі має дуже багато прихильників. В додатку політика радикальних змін у господарці, яку започаткував Денґ, не дала сподіваних успіхів. В господарці виникло на тлі заведених Денґом реформ чимало недоліків. Насамперед загальні пляни виявилися занадто оптимістичними й прийшлося з величезними клопотами ревідувати й скорочувати різні почини, відкликувати контракти на більйони долярів із закордонними фірмами, в деяких випадках уже після того, як ті фірми провели початкові роботи й витратили сотні мільйонів долярів. Деякі закордонні фірми, зокрема японські вимагають звороту втрат і погрожують санкціями.

У світі

АЛЬЖИРСЬКИЙ МІНІСТЕР закордонних справ Мохаммед Бен Багія щасливим випадком уникнув смерти у летунській катастрофі. В тій катастрофі загинула залога, а міністер Багія був тільки поранений. Міністер Багія відомий в Америці своєю акцією у справі звільнення американських закладників, протизаконно в'язнених іранськими урядовими чинниками про помочі молодечих фанатиків.

МІНІСТЕР ІРАНСЬКОГО УРЯДУ Бегзад Набаві, найближчий співробітник і приятель прем'єра Махоммеда Алі Раджая на запити про тортури в'язнів з боку іранської поліції і служби безпеки потвердив, що після розв'язання служби безпеки шаха революційні чинники створили свою тільки під іншою, хоч подібною назвою. Служби безпеки за шаха називалася САВАК, а нова називається Савама. Випадків туртур він не заперечив, Тільки заявив, що Савама є іншого типу служба безпеки, не така, як Сі-Ай-Ей, чи КҐБ. Випадків тортур він не міг заперечити тому, що аятолла Хомейні потвердив був такі випадки, твердячи тільки, що вони тепер дуже рідкі, в той час, коли за режиму шаха вони були на денному порядку. Він також пояснив, що Савама — скороченням для іранської назви „Іранська національна організації й безпеки". Він пояснив, що Савама поступає згідно з ісламськими приписами та з Кораном.

ВЗДОВЖ ЦІЛОЇ Англії відбувся великий марш групи безробітних, які протестували проти уряду прем'єра Марґарет Тачер та її економічної політики. В марші брало участь кількасот робітників і студентів, та в Лондоні його закінчено великою демонстрацією, в якій узяло участь около 100,000 людей. Цей марш був повторенням подібного маршу в 1936 року в часі передвоєнної господарської депресії. Демонстрація у Лондоні почалася на традиційному місці для всіх масових виступів у Гайд Парку, а скінчилася на Травальґарському сквері біля славного пам'ятника Нельсона. Деякі обсерватори англійського життя допускають можливість, що ця демонстрація започаткує новий масовий етап боротьби безробітних і взагалі робітників та їхніх юній проти господарської політики прем'єра Тачер. Господарська політика Тачер намагається різними обмеженнями обнизити інфляцію, яка доходила до 20 відсотків у річному відношенні, а тоді, створивши здоровішу атмосферу, розпочати новий етап господарського підйому.

СИРІЙСЬКІ РАДІОСИСТЕМА й телебачення проголосили про можливість несподіваного ізраїльського нападу. Після того командування зарядило вправи цивільного населення у випадку ізраїльських летунських атак. У часі таких вправ поліція зупиняла увесь рух на вулицях, а заводи й уряди переривали працю, щоб дати змогу усьому населенню взяти в тих вправах участь. Те поступування викликало воєнні алярми серед населення і впевненість, що війна почнеться й почнеться незабаром. Одначе Ізраїль не виявляє ніякої готовности збомбити сирійські ракети в Ливані, які є причиною воєнного напруження поміж обидвома країнами. Ізраїльські офіційні чинники заявили, що вони доб'ються усунення тих ракет мирними шляхами, а летунську акцію беруть до уваги тільки в остаточності.

В БАРСЕЛЬОНІ, Еспанія, відбулися величезні військові паради. Для підкреслення ваги війська в житті Еспанії у тих парадах узяв участь король Хуан Карльос і значна частина королівської родини. До Барсельони прибув цілий кабінет міністерів ін корпоре, щоб тауож підкреслити пов'язаність уряду з військом та вагу війська в керуванні країною. Була це традиційна парада збройних сил Еспанії, яка за Франка називалася „День перемоги", а тепер король змінив її назву на „День збройних сил". У параді взяли участь коло 15 тисяч вояків, півтори тисячі різного рода бойових возів тощо. Перед парадою були побоювання що терористи заатакують її бомбами і поліційні та військові чинники заздалегідь поробили проти цього протизаходи. Одначе нічого такого не сталося. Для підкреслення каталянського характеру Барсельони й цілої Каталянії військові оркестри відіграли каталянський гимн.

В Америці

В КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ закінчились переговори між профспілкою і власниками вугільних копалень на сході і середньому заході З'єднаних Стейтів Америки, які тягнулися дуже довго з огляду на те, що вуглекопи відкинули ранішу домовленість і поставили такі високі вимоги, що їх не хотіли прийняти власники, не зважаючи на переконування речників федерального Уряду, які посередничать у переговорах. Тепер президент профспілки Сем Чирч мусить переконати юнійних активістів і робітників, що нові домовлености є корисні для 160,000 робітників, що покинули працю 65 днів тому. Сем Чирч заявив на зборах вуглекопів в Алабамі, що копальняні робітники багато скористають, якщо визнають теперішню домовленість між профсоюзами і власниками. Голосування над новим контрактом встановлено на суботу, 6-го червня.

КУБИНЦІ, ЯКІ ПРИБУЛИ з острова минулого року і поселились переважно на Флориді, приносять багато клопотів місцевій стейтовій владі і поліції. На підставі поліційних статистичних даних злочинність серед нових втікачів є на п'ять разів вища, як серед інших груп населення в Маямі. Федеральне Бюро Інвестиґацій повідомило, що вбивства в Маямі доконані новоприбулими є вищі, як загальні вбивства в трьох інших містах Флориди: Форт Лодердейл, Орландо і Сент Пітерсбурґ. Серед смертних випадків з-поміж нових втікачів 62,1 відсоток становить самогубство, п'ять відсотків більше як серед загального населення Маямі. Майже 90,000 втікачів, які прибули до ЗСА з пристані Марієль посилились у південній Флориді, а зокрема в Маямі. Речник поліції, сержант Ерні Вівієн, заявив кореспондентам, що серед 113-ох вбитих осіб в цьому році є 36 нових кубинців. Приблизно 20 осіб були заарештовані цього року за вбивство, алькоголізм, наркотики, посідання пальної зброї тощо. Нелеґальна торгівля наркотиками серед нових втікачів є головною проблемою поліції.

ЖИТТЯ І ПОВЕДІНКА у в'язниці Джана В. Гінклі, лидини, яка виконала атентат на президента Роналда Реґена і тяжко поранила не тільки Президента, але також три інші особи, перевіряють тепер службовці Федерального Бюра Інвестиґацій після того, як він намагався покінчити самогубством, заживши велику дозу таблеток проти болю. Його долею поцікавилися також психіятри щоб встановити яким способом Гінклі придбав таку кількість таблет і чому місцеві наглядачі не помітили змін у поведінці підсудного. Речники ФБІ і відповідальні за цю справу особи заявили, що Уряд до певної міри відповідальний за життя Гінклі, бо йому треба доказати на суді, що він стріляв до президента ЗСА і відповісти колись на запитання істориків чому він це зробив.

В КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ президент Роналд Реґен і віцепрезидент Джордж Буш прийняли на розмову дружину жидівського активіста, тепер політичного в'язня Анатолія Щаранського, засудженого совєтським судом на 13 років ув'язнення за шпигунство і зраду батьківщини. Авіталь Щаранська прибула до Білого Дому в товаристві колишнього совєтського дисидента Йосифа Менделєвича, який відсидів 11 років у совєтських концтаборах. Як треба було сподіватися, совєтське офіційне пресове агенство ТАСС обвинуватило Президента, що він, мовляв, „вмішується до внутрішніх справ Совєтського Союзу", приймаючи осіб, які особисто, або їхні рідні „поповнили злочин в СССР".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Спротив диктаторському кодексові

Від деякого часу ЮНЕСКО, — важливе рамя Об'єднаних Націй —, стало предметом атаки із сторони вільних держав світу, які є членами ОН. Якщо йдеться про українську справу, ЮНЕСКО було завжди речником совєтського режиму, навіть, якщо появлялися писання цієї організації про Тараса Шевченка, Лесю Українку чи Михайла Коцюбинського, чи взагалі про українську літературу й культуру, на ділі ці писання були, звичайно, викривлені совєтською пропагандою. Для українців — ЮНЕСКО було дзеркалом совєтсько-московського погляду на Україну і українську культуру.

В останньому році західні члени ЮНЕСКО, побачивши правдиве обличчя цієї організації, заворушилися. Маючи більшість в ОН, Москва зі своїми сателітами та державами третього світу почала робити заходи, щоб захопити повну контролю над ЮНЕСКО, що й сталося.

Сьогодні одним із перших завдань ЮНЕСКО — це намагання прийняти „новий інформаційний лад світу" („ню ворлд інформейшен ордер"), що змагає до цілковитої контролі світових засобів масової інформації. Якщо встановлять цей новий „лад" усі журналісти підпадуть державній контролі; урядичлени ОН і ЮНЕСКО даватимуть уповноваження закордонним журналістам та будуть контролювати їхні звідомлення. Їхні акредитації може відтягнути уряд, якщо писання журналістів не буде відповідати „вимогам" нового пресового „чартеру" Юнеско, цебто даного уряду, на території якого закордонні журналісти є назначені для збирання інформації.

Протягом двох днів 17-го до 19-го травня ц. р. у французькому містечку Тальоар (Французькі Альпи), де відбувалася конференція вільних пресових, радіомовних і телевізійних асоціяцій, вперше представники 20-ти держав, зібрані на конференції під назвою „Голоси Свободи", прийняли „Декларацію Тальоар", якою виповіли боротьбу ЮНЕСКО.

Зібрані представники майже всіх світових некомуністичних країн і не з країн третього світу, закликали ЮНЕСКО" занехати зусилля у напрямі контролювання змісту журналістичних новин та регулювання поведінки пресових представників", заявляючи, що такий пресовий кодекс противиться Універсальній Декларації Людських Прав, і Гельсінкській Угоді в справі Прав Людини та є суперечний Хартії Об'єднаних Націй.

Ці представники також зобов'язалися поширити „вільний доплив новин по цілому світі" та приобіцяли допомогу міжнародних пресових концернів, урядів і приватних агенцій, у розбудові інформаційних організацій у країнах третього світу.

Серед учасників конференції були представники всіх американських пресових, радіових і телевізійних сіток,як теж представники таких же сіток з Великобританії і Франції. Не прибули на конференцію представники Міжнародної Федерації Журналістів, яка об'єднує майже всі европейські пресові юнії, мабуть, тому що скандинавські пресові юнії виказують певні симпатії до позиції третього світу, хоча саме за цим третім світом стоїть Москва та її комуністичні васалі.

Минулого року на конференцію ЮНЕСКО в Югославії країни Заходу запропонували всебічну допомогу для країн третього світу в напрямі створення і поширення власних пресових і радіових систем і навіть було ухвалено створити нову Міжнародну Комунікаційну Систему для Розвитку. Але Захід не зумів припинити дій Совєтського Союзу та його союзників із третього світу, які „демократичним шляхом" припоручили секретаріятові ЮНЕСКО приготовити проєкт „нового інформаційного ладу світу", що й було зроблено.

Цей проєкт розглянуть на загальній конференції ЮНЕСКО, що відбудеться за два роки в Каракасі, столиці Венесуелі.

Держави Заходу мають ще доволі часу для поширення інформаційної кампанії по світі, щоб переконати, що Совєтський Союз хоче накласти намордник на світову пресу і тим способом допустити тільки такі новини, які є корисні для Москви і її імперіялістичних цілей у ґльобальному маштабі.

ВІДПУСТ У ҐЛЕН КОВ

Ґлен Ков, Н.Й. — В неділю, 7-го червня ц.р., тут при монастирі св. Йосафата при Іст Біч драйв, відбудеться традиційний вже кожнорічний Відпуст, у якому, звичайно, беруть участь Владика Василь Лостен, довколишні отці і парохіяни. У програмі цьогорічного Відпусту передбачено: год. 8-ма рано Служба Божа в каплиці, 9:30 Служба Божа на площі, 11-та година Архиєрейська Богослужба, год. 2-га водосвяття, год. 3-тя по полудні Молебень. Звичайно кожна парохія організує на Відпуст поїздки автобусами. Тому зацікавлені повинні зголошуватись у своїх парохіях.

Рман Рахманний

ХТО І ЩО ТВОРИТЬ УКРАЇНСЬКУ ПРИСУТНІСТЬ У СВІТІ

Всупереч традиційному переконанню, навіть під час війни не мовчать справжні музи; навіть у суспільстві, розжертому полемічними суперечками й абстрактними конфліктами, конструктивні одиниці творять присутність свого народу в навколишньому середовищі. Відомо, що в міру старіння керівного прошарку української інтелігенції у вільних державах Заходу почали посилюватися полемічні спори за абстрактні принципи, давно прогорілі тези і чужинецькі доктрини.

Пересічний читач української вільної преси боляче відчуває дедалі зростаючу розпорошеність уваги свого суспільства і схильність навіть деяких традиційно-принципових груп робити компроміси в ім'я поборювання „спільного противника". Українське суспільство на території північно-американських держав сьогодні більш, як будь-коли досі має подібне обличчя до суспільства англомовної більшости, роздертої сумнівами і збаламученої інтернаціональною дезінформацією.

Щоб принаймні декому з цих читачів додати почуття української впевнености й надії, уважаю доцільним нагадати:— А все ж таки в теперішньому розгардіяші далі живуть і діють окремі одиниці, що висовують українську справу, як щось одноціле, достойне і сильне. Своїми щоденними заходами і принагідними виступами на всіляких форумах

I

— українському і чужоземному — ці одиниці творять присутність українського народу, який не нає відповідної репрезентації ні в Україні, ні за кордоном.

Сенатор Павло Юзик, як історик і парляментський діяч, являє собою українця саме такого конструктивного типу. В науковому світі Канади, проф. П. Юзик дав значний український вклад своєю історією українців провінції Манітоби в той час, коли українців поселенців та їхніх нащадків англомовна більшість не трактувала так розсудливо, як сьогодні. Українське жіноцтво повинно бути вдячне проф. Юзикові за те, що він у своїй книзі сильно й переконливо підкреслив вклад українських жінок у збереження української родини і всієї спільноти в найтяжчі роки поселення і „здобування" незалюднених просторів Канади.

Усе українське суспільство повинно пам'ятати внесок сен. П. Юзика у витворення концепції мультикультурности — себто визнання різнонаціонального складу канадського населення та рівноправности всіх нащадків усіх народів у творенні народовладної Канади. Не переменшуючи вкладу інших діячів та груп у цю саму справу, варто нагадати, що саме сен. П. Юзик особисто й протягом довгої кампанії поніс цю концепцію на форум інших груп. Ці групи — а поміж ними також жидівська, індіянська та ескімоська — хоч не хоч мусіли ознайомитися з українською присутністю у Канаді, бо сен. Юзик не дав їм можливости забути цю обставину.

Форум НАТО

На міжнародному форумі, де всілякі групи українців та окремі діячі діють з давніх-давен, сен. П. Юзик здобув собі видне місце — завдяки своїй ініціятиві, знанню справи і вмінню висунути цю українську справу своєчасно. Наприклад, періодичний бюлетень одного парляментського підкомітету НАТО реєструє прогрес і порушення у галузі поширення вільного руху людей, ідей та інформації почерез кордони держав — сиґнаторів Гельсінкських домовлень. Є в тому бюлетені Нато інформації про переслідування українців і українок у Совєтському Союзі, про в'язнення їх у російських тюрмах і концтаборах, про їхній опір та про оборонні заходи українських установ у державах Заходу.

Але українському читачеві треба пояснити, що і той бюлетень, і та інформація про українських патріотів, і навіть згаданий підкомітет — це частинно результат довгорічної праці сен. П. Юзика серед парляментаристів НАТО. З безпосередніх спостережень знаю, як завзято і постійно сен. Юзик працював над тим, щоб на форумі того й подібних комітетів НАТО чи суто канадської державної системи могли виступати українські речники. Це сен. Юзик влаштував зустрічі українським вільнодумцям з України з державними керівниками Канади незалежно, хто був тут при владі.

На Мадридській конференції сен. П. Юзик висовував українське питання із канадських державних позицій, що в свою чергу оформлюються принаймні частинно силою і присутністю українського фактора в загальноканадському суспільстві.

Важлива передумова

Зовнішньо-політична діяльність будь-якої групи чи окремої людини не сміє вичерпати всіх її сил і плянів. Зовнішньо-політична діяльність має сенс при передумові збереження і зміц-

(Продовження на ст. 3)

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Чи не можуть акції на захист українських дисидентів пошкодити їм?

ВІДПОВІДЬ: Мені здається, що таке питання навіяне або крайньою наївністю або крайньою підступністю.

Якби не було акцій на захист дисидентів у СССР, то навряд чи хто з них опинився б на Заході.

Акції на захист українських дисидентів сприяли звільненню і українських дисидентів. Українські політв'язні вважають, що такі акції-це їхній єдиний порятунок, бо знають, що, коли про людину знають на Заході і захищають її, то вона є на очах світу і з нею важче розправитися кагебістським катам.

От характерне свідчення самих чекістів. У Володимирській тюрмі деякі кримінальні злочинці під впливом політв'язнів починали політичну діяльність: у першу голову писали летючки, заяви і навіть пробували передавати їх на Захід. Одного такого кримінальника викликав каґебіст і сказав йому так: „Ти не дивись на політичних в'язнів. Їх знають і захищають на Заході. А тебе ніхто не знає. Якщо будеш і далі писати те, що пишеш, посадимо у психушку і зогниєш у дурдомі ".

Навряд чи потрібні якісь пояснення до цих слів.

Зате саме питання вимагає коментарів. Таке питання може бути продиктоване або

1. Абсолютною політичною наївністю

або

2. Аґентурною сіткою КҐБ.

Москві дошкуляють акції на захист дисидентів. Саме через них вона змушена „виставляти" дисидентів закордон: краще виставити їх закордон, ніж мати за кордоном захисні акції. Але пускаючи певну частину дисидентів закордон, Москва пускає і підступно вигадану поголоску, що захисні акції можуть пошкодити дисидентам. Цей крок розроблено у кабінетах психологічної війни совєтського КҐБ.

І не випадково під час візити в Америку каґебіста від поезії — В. Коротича — хтось (цікаво хто?) спитав його чи не пошкодять захисні акції В. Чорноволові, а він відповів, що пошкодять і краще не робити акцій. Це був маневр розрахований наперед для поширення серед еміґрації підривної думки: захисні акції шкодять в'язням.

Те саме і з публікацією матеріялів. Люди пишуть і підписують матеріяли для публікації, а не для переховування їхніх документів у сейфах „дослідних" інститутів. Матеріял опублікований на Заході, хай навіть і підписаний автором, не може бути обвинуваченням для совєтського громадянина, якщо коло нього не знайдуть копії цього документу. В'язні, наприклад, старанно нищать усі копії. декому з в'язнів пробували інкримінувати опубліковані на Заході матеріяли, а вони казали так: „Мало хто що на Заході опублікує. Хіба на Захід поширюється юрисдикція совєтських законів?" і відмовлялися взагалі говорити про публікації на Заході. І каґебісти припиняли свої домагання.

Отже „уболівання" за добробут совєтських дисидентів-це уболівання або криводушне, або продиктоване цілковитою політичною наївністю.

І перше, і друге для людей, котрі „бавляться" в політику, є достатньою причиною для дискваліфікації.

Вікентій Шандор

ПРОФЕСОРОВІ І.ЛУКАЧЕВІ В АЛЬБОМ

У „Свободі" з 27-го січня появилася цінна рецензія Олександра Татомира на книжку: „Остання Европейська війна" (The Last European War, by John Lukacs, Anchor Press, Doubleday, Garden City, N.Y.) Автор книжки І.Лукач, мадярської національности, дозволив собі заплямити українське ім'я та двох велетнів української нації — Митрополита графа Андрея Шептицького і Президента Карпатської України монсеньйора д-ра А.Волошина — закидом антисемітизму.

У ворогів української справи стало вже модним, пишучи про жидів обов'язково якось вплести туди й українців, або українських видатних людей та їх відповідно очорнити. За такий стан справи і ми несемо частинно вину, бо завжди виступаємо тільки з оборонних позицій, оправдуємося або мовчимо. Цей закид автора нашим двом національним і духовим провідникам свідчить про невисокий рівень його особистої культури. Автор, мадяр, як бачимо, уважає себе покликаним безпідставно плюгавити порожньою фразеологією українське ім'я і провідних людей.

Виявом правного стану в кожній державі є її законодавство. Ним реґулюються взаємини між народом чи національними групами в державі. Виходить, що автор був так інтенсивно зайнятий „дослідами" українсько-жидівських взаємин, що не мав часу дослідити законодавство Мадярщини по відношенні до жидів. Тому дозволимо собі помогти йому і то не фразеологією, але джерельним матеріялом, у надії, що в наступних своїх дослідах автор займеться в першій мірі проблемами власного народу по відношенні до жидів і до українців на Карпатській Україні в роках 1938-1944.

На день 5-го березня 1931 року була скликана прем'єром Мадярщини Коронна рада, на якій голосував реґент М.Горті. У програмі її, як точка 7, було: „Перешкода допливу жидів. Дозвіл на побут-проживання". До цієї точки зайняв Горті таке становище: Доплив жидівства є в певнім зв'язку з демонстраціями, про які була саме мова. „Є гідним дива, що при останніх арештах комуністів завжди жиди грають ролю, і він особливо уважає недопустимим, щоб мадярські підприємства попадали в руки чужих жидівських урядовців".(Horthy Miklos Titkos Iratai — Тайні акти Горті Міклоша, Видавництво Кошута, Будапешт, 1965, стор. 82-3, 87)

Дня 14-го жовтня, 1940 року реґент Горті в листі до прем'єра Павла Телекі в справах жидівських подає таке: „Що відноситься до проблеми жидів, то ціле своє життя я був антисеміт", з жидами ніколи не стикався. Уважаю нестерпним, щоб тут, у Мадярщині, кожна-кожна фабрика, банк, маєток, крамниця, театр, часопис, торгівля і т.д. були в жидівських руках, та що мадярське обличчя — особливо за кордоном — було, (обличчя) жидівське" (Там же, стор. 261). Горті далі писав: „Мабуть я перший проповідував голосно антисемітизм, помимо того, однак , не можу спокійно дивитись на нелюдські, садистичні, безглузді їх приниження, коли ще їх потребуємо" (там же, стор. 262).

Шеф мадярської армії генерал Генрік Верт у листі з 19-го серпня 1941 року робить такі пропозиції урядові Мадярщини.

1. Знову здобути наші тисячолітні кордони;

2. На цих територіях слов'янський і румунський елемент, що тут проживає, — виселити:

3 Виселити жидів;

4 Забезпечити для Мадярщини участь у розподілі сирівців Совєтського Союзу (Там же, стор. 306).

Виявляється, що автор не дуже серйозний дослідник жидівської дійсности, коли поминув ці ядерно висловлені ствердження провідних мужів Мадярщини і не добачив в них антисемітизму.

Шеф політичного відділу міністерства закордонних справ Андор Сентміклоші виготовив на початку квітня 1943 року огляд політики Мадярщини для переговорів уряду з Німеччиною, в якому торкається і проблеми жидів. В звіті він висловив, що кожна держава сама повинна знайти найдоцільніший спосіб полагодження жидівської проблеми і ствердив, що „Мадярщина була першою державою, яка в 1920 році зарядженням уряду гальмувала вільний розвиток жидів" (Там же, стор. 383). Законом з 1920 року — XXУ, стор. 145-146, Збірник державних законів, був введений нумерус клавзус для жидів.

В березні 1943 року виготовив Записку міністер внутрішніх справ Керестеш-Фішер Ференц відносно внутрішньої політики Мадярщини, в якій зазначує, що „Уряд Мадярщини незмінно стоїть на становищі виселення жидів. (Там же, стор. 364).

На закид німецького уряду Мадярщині, що вона занадто поблажливо відноситься до жидів, у листі до Гітлера з квітня 1943 року, дає Горті таке вияснення: „В цьому питанні, без якоїнебудь зарозумілости можу покликатись на те, що свого часу я був першим, який підняв голос відносно деструктивної поведінки жидів і від того часу зробив я відповідні зарядження для стримання їхнього впливу. За цей новий у той час напрям Німеччина і решта світу бойкотували мою країну. Через такі мої заходи відібрано практично жидам можливість далі шкідливо впли-

(Продовження на ст. 3)

Михайло Кучер

Що таке іврит?

Ще недавно, а, напевно, й тепер у Тель Авіві можна почути справжню мозаїку мов — англійську, американську, французьку марокканського походження, німецьку, їдіш, ладіно (староеспанську мову), болгарську, російську, польську, чеську, румунську.

Цього було досить, щоб втопитися, щоб зневіритися. Стало ясно — потрібно щось одно, потрібна мова-господар, загальна для всіх, мова відродженої країни. І ця мова появилася, дивна для чужинця. В Ізраїлі зазвучала мова, похована багатьома, викреслена із списку живих мов, разом із народом, який її давно вживав. І стало навпаки, батьки вчаться тієї мови від своїх дітей. Іврит державна мова Ізраїля, цемент нації. Іврит шлях з минулого в майбутнє.

Зрештою ця мова ніколи не вмирала. Вона заховалася як теплий вуглик під холодним попелом історії. Відродження івриту не має прецеденсу в історії інших мов. Іврит має дуже мало слів, він відстав від теперішнього часу на століття. Але сучасний іврит має шістдесят тисяч слів, хоч Шекспір вжив п'ятнадцять тисяч слів для написання своїх творів.

Із самостійністю почався новий побут, який вимагав нових слів на нові поняття. Жиди досить давно перестали вживати іврит. За римського панування жиди Палестини говорили на арамейській мові, дещо близькій до івриту. Освічені жиди вживали грецьку мову і також латинську.

Спочатку іврит був священною мовою. Це була мова вчених трактатів і богословської науки, щоденної молитви — розмови з Богом, та поезії. Середні віки в історії івриту — це розквіт теології та ліричної поезії. На івриті тоді писали, але у побуті не вживали. Тією мовою зверталися до Бога. У XIV-XV сторіччі

(Закінчення на стор. 4)

Юліян Мовчан

З пером по Південній Америці

До одного з тих, які надавали і ще й досі задають „тон" українському життю в Арґентині, безумовно треба зарахувати вже згаданого Юліяна Середяка. Маючи філософську вищу освіту, Ю.Середяк вже з першого дня свого поселення у цій далекій заокеанській країні вирішив посвятити себе, хоч з матеріяльного погляду маловдячній (бо скільки на еміґрації людей купує українські книжки?) але з погляду плекання української культури та уповільнення асиміляції діяльности — виданню українських книжок. Не зважаючи на тяжкі еміґраційні умови, він за цей час видав понад сто українських книжок та календарів — і то всі високої якости. В цьому розумінні він, як видавець, гідно продовжує кращі традиції своїх попередніх „колеґ за фахом" — таких відомих українських видавців, як Ю.Тищенко, Іван Тиктор та інші.

— Мій лінотип ще працює а, значить, і я ще з ним буду працювати, — не „падаючи духом", каже Ю.Середяк.

Він з приємністю пригадує своїх багатьох „клієнтів", зокрема Миколу Понеділка, чимало книжок якого вийшло у його видавництві.

— Коли вийшов у світ його „Соборний борщ", — каже Ю.Середяк, — до Миколи дійшла вістка, що совєтська преса накинулася на автора за ту книжку з великою брудною лайкою. У відповідь на це Микола написав мені: „Значить, тепер я справедливо заслужив у Москви орден"...

З неменшою приємністю він також говорить про свого постійного „клієнта" — письменника і близького приятеля Анатолія Галана — колишнього „арґентинця". „А якому видавцеві було б не приємно видавати книжки автора, знаючи, що такі книжки з приємністю читають люди? До таких безумовно треба зарахувати Анатолія Галана, — каже Юл.Середяк.

Бажаємо, щоб і він, і його лінотип ще багато років працювали на користь української спільноти в світі.

Де чистка черевиків є найпопулярнішою професією.

Йдеться про столицю Перу – Ліму (не Ляйму, як чомусь називають огаївську Ліму, але таки Ліму).

Коли виходите на вулицю до цього в цілому гарного історичного міста, то не встигнете ступити на тротуар, як вас ґурмою обступає кількох підлітків з пропозицією почистити черевики. То нічого, що ваші черевики можуть бути цілком чистими чи навіть блищати — хлопчаки з коробкою причандалів для чистки за плечима всеодно будуть до вас чіплятися з своїми пропозиціями. Не дадуть вони вам спокою і тоді, коли ходите вулицями а тим більше коли сядете на лавочці в парку. Кожних кілька хвилин, якщо не частіше, до вас приходитимуть ті молоді нахаби з тією самою пропозицією — почистити черевики. Оскільки з вигляду майже всі ці чистярі нагадують індіян, то у вас мимоволі може виникнути питання — невже індіяни і до цього часу ні до чого іншого неспроможні?

Друге, що кидається в очі — це те, що, як у ніякому іншому місті світу,торгівля тут в основному відбувається під відкритим небом на хідниках. Є також і крамниці, але вони здебільшого порожні і тому часто продавці, стоючи при дверях, запрошують вас вступити і щось купити. Натомість, на тротуарах порозкладано та понавішувано там, де можна вішати, майже все, що тільки людина може потребувати — починаючи від ґудзиків, гребінців та олівців найрізноманітнішого вибору, і кінчаючи взуттям, одягом, малюнками, висушеними різнокольоровими великими метеликами або так само, на перший погляд, застрашаючо-великого розміру чорними павуками (звичайно, також мертвими), яких хіба можна бачити тільки в Перу. (Уявляю, якби такий живий павук несподівано почав до нас бігти). Тут також на різних пальниках та печах, аби задоволити апетити перуанців, підсмажується різного роду їжа (зокрема, багато видно варених качанів (кукурудза). Але цікаво — нема мух!.

Чому тут так багато займається торгівлею, і то на вулицях — нам пояснили так. У Перу економічна ситуація тепер досить незавидна — може навіть одна з найгірших у Південній Америці. В країні, яку сміливо можна б назвати індіянською (45 відсотків її населення індіянського походження) офіційно 15 відсотків людей безробітних, а 20 відсотків — мають тільки часткову або тимчасову працю. До того ж, соціяльна опіка тут фактично не існує: як працюєш, то ще сяк-так можеш зв'язувати кінці з кінцями, але як виженуть з праці — живи, як хочеш. І саме тому переважно безробітні жінки виходять на вулицю і продають те, що можна продати. Тому на вулицю,-бо в такому випадку вони не мусять платити податку. Цьому сприяє лагідно-тепла і, головно, майже бездощова погода: хоча місто Ліма і стоїть при самому березі Тихого океану, але на протязі цілого року дощів тут випадає всього на 2-3 інчі. І тому, аби все не позасихало, застосовується штучне зрошення. Правда, ми чули ще інше пояснення причини вуличної торгівлі: мовляв, тому що індіяни не хочуть фізично працювати, вони воліють займатися „легшим" способом життя — торгувати, чистити черевики, красти, і т. д.

Розвал імперії інків та...українці

Пройшовши кілька кварталів на схід від майдану св. Мартина, опиняємося на майдані Армас. Будинки, що оточують цей майдан, це майже ціла історія Ліми і Перу. Ось праворуч стоїть катедра, побудована ще 1632 року. Коли зайти до середини, праворуч — капличка, в якій під склом лежить мумія — це труп знаменитого еспанського завойовника XVI століття Франсіска Пізарро, який був основоположником Ліми 1535 року і якого тут вбито шість років пізніше, бо в 1541 році. Для тих, хто необізнаний з кривавими походами цього конкістадора, бодай дуже коротко тут нагадаємо.

Ще до початку XVI століття у Південній Америці існувала велика імперія інків, територія якої простягалася між теперішньою Колюмбією і аж до центральної частини Чіле з півночі на південь на віддаль 5,000 кілометрів. Соціяльно інки поділялися на три касти: Каста інків — панівний кляс, „гатун руна" — „звичайні люди" та „янаконас" — каста людей, яка не мала жадних прав. На чолі імперії був вождь, який звав сам себе „сином сонця".

(Продовження буде)

ТОДІ КОЛИ ПРЕЗИДЕНТ Роналд Реґен виступав успішно у військовій академії у Вест Пойнті, Н. Й., віцепрезидент Джордж Буш був офіційним представником Уряду на ґрадуаційній церемонії у морській академії в Аннаполісі, де він промовляв до 947 випускників цієї військової школи. Буш заявив, що Президент дуже дбає про відповідний зріст і привернення престижу для американської воєнної фльоти. При тому він повідомив, що тепер ЗСА посідають 456 кораблів, а метою Уряду є збільшити цю кількість до 600 і відповідно розбудувати підводну фльоту. Віцепрезидент висловив вдоволення, що американський нарід нарешті зрозумів потребу існування добре вивінуваних збройних сил і що напади на ці сили в 60-их і 70-их роках минулися мабуть безповоротно. Серед випускників було також 60 жінок, які поповнять ряди старшин морської фльоти мабуть перший раз у такому високому числі.

УАСТ „Леви"...

(Продовження зі стор. 1)

підгруп:

Група І: 1. УСВТ „Ч. Січ" Нюарк 5:1 точок; 2. СТ „Україна" Торонто 4:3; 3. УСО „Тризуб" Філядельфія 2:4; 4. Пласт „Чорноморці" 1:7

Група ІІ: 1. СУМ, Торонто 8:0 точок; 2. УАСТ „Леви" Чікаґо 5:3; 3. Пласт, Баффало 4:4; 4. „Сокіл" Сиракюз 2:6; 5. Пласт, Торонто 1:7

Турніром проводили: д-р Т. Гунчак, О. Мосієнко, О. Напора і О. Твардовський. Суддювали офіційні судді Відбиванкової Асоціяції Америки: Гайнс Шаль, Лері Коті і Маріо Требич.

Вже в п'ятницю, 22-го травня, увечорі в домі УСВТ „Ч. Січ" відбулася перша товариська зустріч цих учасників турніру, що прибули раніше з Чікаґо, Баффало і Сиракюз. Спільна зустріч усіх спортовців і місцевих гостей, прихильників УСВТ „Ч. Січ", пройшла в елеґантному просторому приміщенні Рамада Інн в Іст Гановері, де після закінчення турніру відбулася спільна вечеря і товариська забава при звуках оркестри „Роса". Цю частину програми вів голова УСВТ „Ч. Січ" М. Стебельський. Головною подією програми було вручення трофеїв і медалів, що їх уфундував Український Народний Союз. У цій церемонії крім вже згаданих провідників турніру взяв участь представник УНСоюзу і В-ва „Свобода" головний редактор Зенон Снилик, який теж передав для учасників вечора щирий привіт.

Цю велику, вдалу і корисну для молоді спортову імпрезу, про яку, між іншим, згадувала теж місцева американська преса, підготовив і провів діловий комітет „Ч. Січі" в складі: М. Стебельський, О. Твардовський, О. Напора, Т. Гунчак, О. Мосієнко, І. Хамуляк, О. Труш, А. Ґбур, Д. Бобеляк і Р. Пиндус.

Як і в минулих роках з нагоди 24-их першостей УСЦАК провідники, тренери і провід турніру вибрали найкращих змагунів, найкращих стиначів і відбиванкові збірні жіночу і чоловічу.

Найкращою змагункою вийшла Арета Ґолембйовська, „Леви" Чікаґо; найкращою стиначкою — Уляна Білинська, „Леви" Чікаго.

Збірна „зірок": У. Білинська, А. Ґолембйовська, Р. Білинська, М. Дахнівська (усі „Леви" Чікаґо), М. Ганич та І. Дармохвал (обидві „Ч. Січ").

Найкращим змагуном вийшов І. Еліяшевський (СУМ, Торонто), найкращим стиначем — П. Стефанюк (СУМ Торонто).

Збірна „зірок" : Н. Паславський, А. Казура (обидва „Ч. Січ"), П. Стефанюк, І. Еліяшевський, О. Станько (усі СУМ, Торонто), О. Олексюк („Леви" Чікаґо).

Проф. д-р Юрій Мачук очолив ОДВУ в Чікаго

У неділю, 10-го травня цього року, в Чікаґо відбулися звичайні загальні збори 2-го Відділу Організації Державного Відродження України (ОДВУ) і Свячене після зборів. Цей Відділ провадить Українську Видавничу Спілку і одну з найкращих українських книгарень та видає український журнал „Самостійна Україна".

Зборами провадила президія у складі: інж. Степан Куропась, голова, Василь Буртняк, секретар. Голова попросив ушанувати, стоячи, хвилиною мовчанки відійшовших у вічність членів.

Після прочитання протоколу з минулорічних загальних зборів і його схвалення приступлено до звітування членів уступаючої Управи і членів контрольної комісії.

Про діяльність Управи вичерпно звітував голова Юліян Юринець. Після нього звітували секретар Василь Буртняк, касир Микола Лаба та голова контрольної комісії проф. Юрій Мачук.

У дискусії над звітами забрали слово: д-р Юрій Мачук, інж. Юрій Дачишин інж. Юрій Артюшенко, д-р Іван Лисейко, Евстахій Ільницький. Відповіді дискутантам давав речево і переконливо голова Ю. Юринець. Дискусії закрито на внесок інж. Юрія Дачишина, підтриманого Іваном Печенюком. Після уділення абсолюторії уступаючій Управі вибрано нову Управу Відділу у такому складі: проф. д-р Юрій Мачук – голова, д-р Іван Лисейко — заступник голови; Василь Буртняк - секретар; Микола Лаба - касир; Остап Кушнірук - організаційний референт, і Микола Черевайко - господарський референт. До Контрольної комісії увійшли: Юліян Юринець - голова; Евстахій Ільницький і Іван Печенюк - члени. До товариського суду вибрано друзів: інж. Степан Куропась - голова; інж. Юрій Артюшенко і Андрій Іванів - члени. Інж. Степан Куропась висловив побажання до Управи відсвяткувати Похідні Групи членів ОУН. Після зборів присутні перейшли до заповідженого Свяченого.

Н.Н.

Хто і що...

(Продовження зі стор. 2)

нювання внутрішньої сили й спаяности власного суспільства. Коли це суспільство розшарпане суперечками за „торішній сніг", коли воно загубить вітрило і кермо своєї дотеперішньої цілеспрямованости, тоді навіть найуспішніша зовнішньо-політична акція залишиться хмаринкою диму від погашеної ватри.

Зовнішні сили й установи кмітливо спостерігають наше суспільство та своїми спостереженнями міряють правдивість змісту праці наших діячів на чужоземних форумах. Слабкість власного суспільства підриває і знищує навіть найконструктивніші заходи таких діячів.

Не забуваючи про це, сен. П. Юзик — як і деякі інші подібні діячі української науки й політики — багато уваги присвячує інформуванню та зміцнюванню внутрішньої сили української громади. Кажу „громади", бо він не гордує навіть найменшою українською громадою та готов виступити з доповіддю про загальнодержавні й суто-українські справи перед українською групою у найвіддаленішій „від центру" місцевости. Адже від рівня поінформованости і зв'язку даної громади з усім українським суспільством та його проблематикою залежить рівень інтелектуальної сили та національно-культурної цупкости всього українського суспільства у світі.

Ні, шановний читачу, це не „ювілейна" стаття з похвалою. Це тільки своєчасна пригадка, що навіть у пригноблюючі місяці й роки недостойних полемічних спорів і боротьби за вітряки чужоземних доктрин у нашому суспільстві діють конструктивні одиниці. Вони своїм каменярським внеском, на подобу Івана Франка, створюють українську присутність у світі та своїм достойним прикладом приєднують декого з молодшого покоління до української національно-визвольної справи.

Професор...

(Продовження зі стор. 2)

вати на суспільне життя держави" (Там же, стор. 392).

Ми подали тільки для прикладу наведенні заяви провідних державних мужів Мадярщини відносно жидівської проблеми, але їх є далеко більше. Добре буде, якщо наведені джерела поможуть І. Лукачеві зорієнтуватися краще в цій проблемі. А для завершення ось закони про жидівське населення, що були видані в Мадярщині:

1. 1938:ХУ. для успішного зрівноваження й забезпечення господарської і суспільної рівноваги (Збірник державних законів 1938, стор. 132-144).

2. 1939: ІУ. для обмеження впливу жидів у господарському і публічному житті. (Збірник державних законів — 1939, стор. 128-148).

3. 1941:ХУ. для доповнення й модифікації супружого закону з 1894 р.: XXXI, як рівнож у зв'язку з цим потрібні расові розпорядки (Збірник державних законів 1941, стор. 56-66).

4. 1942: ХУ. про жидівські земельні й лісогосподарські нерухомості (Збірник державних законів 1942, стор. 89-109).

Не входимо в аналізу та наслідки наведених законів, вони загально відомі. Закликаємо, однак І. Лукача і всіх подібних йому „дослідників" українсько-жидівських взаємин, які порожніми фразами ширять у світі такого роду неправди про українців, щоб подібно навели „протижидівські" закони українських урядів, (якщо такі є) всіх земель України — не окупаційних, за які не несемо відповідальности, — і тоді ми є готові стати з ними до серйозної дискусії. А до того часу можемо їм тільки сказати, що, очорнивши іншого, себе не вибілиш, та що можна затемнювати правду, але її не можна знищити.

ПРЕМ'ЄР УРЯДУ Великої Британії Марґарет Тачер відбула дев'ятигодинну візиту до провінції Олстер у Північній Ірляндії. Вона взяла участь у зустрічі із місцевими адміністраційними чинниками та з громадськістю Олстеру. У своїх виступах вона підкреслила органічне й невідхильне пов'язання Олстеру з Англією, мотивуючи це многократно виявленою волею більшости населення Олстеру. Зокрема зупинялася вона над вимогами ірляндських сепаратистів, які вимагають відлучення від Великобританії і його приєднання до Ірляндії та останніх голодівок в'язнів-ірляндців, членів ІРА, які хотять у такий спосіб добитися прав політичних в'язнів. „Вони хотять особливої поведінки з ними, поведінки яка стосується до інших в'язнів. Таким чином вони хотять формальної леґалізації їхнього насильства, яке вони тут чинять. Цього не буде. Так не станеться", — сказала вона. На її думку ірляндські сипаратисти ІРА програли свою останню карту і тепер „Звернули свої насильства проти себе самих. Вони тепер пробують звернутися до найбільш підставового людського почування — до милосердя". Після перервання голодівки на 14-му дні одного з чотирьох голодуючих ІРА визначила на його місце нового голодуючого в'язня Мартина Гурсона.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 31-го січня і 3-го березня 1981 року відійшли у Вічність

наші Найдорожчі й Незабутні

БАТЬКИ

бл. п.

МАРІЯ КУССА

з роду ЮРИК

та

бл. п. о. крилошанин

ЛЮТОСЛАВ КУССИЙ

Ми не спроможні висловити нашу найсердечнішу подяку всім, які старалися облегшити наше несподіване горе. Бажаємо хоч цим шляхом принайменше частинно скласти щиросердечну подяку:

Їх Преосвященству Владиці Кир Ізидорові Борецькому, мітратам о. Петрові Хоминові, о. Іванові Сиротинському, о. Іванові Татаринові та чисельному Духовенству Східньої Епархії за відслуження Святих Літургій, Панахид, за участь у похоронних обрядах та за прощальні слова.

Дякуємо Приятелям і Знайомим, які чимнебудь причинилися до звеличання похоронів.

Сердечно дякуємо хорові „Прометей" СУМ за спів під час Панахиди. Особливу подяку складаємо Церковним Проводам та Мирянам парохій Чікаґо — Церкви св. Володимира й Ольги, Сарнії, св. Юрія в Лондоні, в Ст. Томас, Царя Христа в Престом-Ґвелф за участь у похоронах, за зворушливі вислови співчуття та пожертви замість квітів на добродійні цілі.

Велике щиросердечне спасибі Друзям і Подругам Пластунам і Пластункам не тільки з Торонта, але й ЗСА та інших країн, які пам'ятали про нас у днях скорбот і смутку. Дякуємо за пожертви й за вислови співчуття. Усім нашим близьким Своякам, які прибули з далеких міст — Вінніпеґу, Оттави й Клівеленду, щоб облегшити наше горе й віддати востаннє шану нашим Батькам, сердечно дякуємо.

Зоряні Божик-Гайворон та д-рові Юрієві Даревичеві наша подяка за прощальні слова над домовиною та за проведення тризни.

Щиро дякуємо за квіти, щедрі датки на шляхетну ціль — допомогу датками для Комісії Прав Людини в сумі $2.560.00, на будівельний фонд Церкви в Люрді, на стипендії для питомців при Товаристві Св. Софії в сумі $3.000.00, на Інститут св. Володимира в Торонті та на пресфонд пластових журналів, за багато датків на Поминальні Святі Літурґії.

Хай Всевишній Господь нагородить Вас усіх своїми щедрими ласками.

Діти:

ІРИНА ВЖЕСНЕВСЬКА
БОГДАН КУССИЙ
УЛЯНА ДИЧОК
РОМА ГАНЬКІВСЬКА
з Родинами та всіма Свояками
в Канаді

Ділимося сумною вісткою,
що 23-го травня 1981 року відійшла у Вічність,
на 78-му році життя

бл. п.

АННА ВРУБЛЕВСЬКА

з дому ГРИЦАЙ

Покійна оставила:
мужа — ІВАНА
СИНА, СИНОВУ і двоє ВНУКІВ
у Львові

Належала до Союзу Українок Америки 64-ий Відділ.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою, що дня 19-го травня 1981 року в місті Монтреалі, в Канаді, прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі, на 83-му році життя, вдова по св. п. Іванові

св. п.

ВІРА з МУЛЯРЧУКІВ ТУРЧЕНЮК

Приятелів і Знайомих прохаємо про молитви за душу Покійної.

Горем прибиті:
доньки:
СУЗАННА КАЗАНІВСЬКА з мужем ОРЕСТОМ
ГАЛИНА ЩЕРБАНЮК з мужем ГРИГОРІЄМ
і ОРИСЯ
сини:
ТАРАС
і БОГДАН з дружиною ХРИСТИНОЮ
внуки:
ЛЕВКО КАЗАНІВСЬКИЙ з дружиною СОФІЙКОЮ
АНДРІЙ КАЗАНІВСЬКИЙ з дружиною ЛЮБОЮ
ЮРІЙ ЩЕРНАБЮК
МАРУСЯ зі ЩЕРБАНЮКІВ СОСЕНКО з мужем ОЛЕСЕМ
і НАТАЛКА, ОДАРКА, ДМИТРИК, ІВАСЬ і МЕЛАНКА ТУРЧЕНЮК
Ближча і дальша Родина в Україні, Австралії і США

В пам'ять Покійної, можна складати жертви на: Колеґію св. Андрія у Вінніпеґу, собор Св. Софії в Монтреалі, Шевченківську Фундацію у Канаді.

НОВІ КАРТИНИ В ПОСТІЙНІЙ ҐАЛЕРІЇ ОЛЬГИ СОНЕВИЦЬКОЇ

Ню Йорк, Н.Й. — В постійній ґалерії картин українських мистців Ольги Соневицької, яка примішується в Товаристві „Самопоміч" при 98 Друга авеню, можна оглянути і придбати нові картини: Караффи-Корбут (Київ), Ґерус-Баранецької і Кульчицької (Львів), Сологуба (Париж). Ґалерія відкрита кожного дня, крім неділь і понеділків, від 10-ої рано до 3-ої по полудні. Ближчі інформації можна отримати телефоном покликавши на число (212) 777-1336. Очевидно, в постійній ґалерії є також образи інших українських мистців у великому виборі.

Чи жінки перебирають провід у громаді?

Пластуни-сеніори Станиці Торонто зустрілися у Пластовій Домівці 13-го квітня ц.р., щоб полагодити організаційні справи та послухати цікаву гутірку на тему „Чи жінки перебирають провід у громаді ?", на яку осередок сеніорів запросив Всеволода Ісаїва, професора торонтонського університету.

Чисельно зібрані члени Пласту та гості жваво дискутували над цікаво киненими думками, підкреслюючи природні позитивні прикмети жінок, такі конечні провідникові—витривалість, практичність, розсудливість, конкретна праця, а не тільки „...але я їм сказав!" раз на рік на зборах...

Ця цікава тема, яка спровокувала майже всіх присутніх взяти участь у дискусії, закінчилася під час перекуски—кави та печива,—де сеніорки мали нагоду доказати ще один свій талант!

Вечором проводив пл.сен Ярослав Соколик, нововибраний голова осередку пластунів-сеніорів у Торонто. Те, що не хотілося іти додому, було доказом, що такі зустрічі сеніорів не тільки цікаві, а й потрібні!

Т.Б.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНС В НЮ ДЖЕРЗІ

Джерзі Сити, Н.Дж. Одинадцятий з черги традиційний вже стейтовий День Українського Народного Союзу, що його щорічно організують Округи Нюарк, Пассейк, Перт Амбой, Джерзі Сити і Байон, відбудеться в цьому році в неділю, 23-го серпня ц.р., (початок о год. 12-ій дня) на Українському Селі в Бавнд Бруку. В програмі: добірна оркестра, мистецькі виступи, виграші та несподіванки.

До з'їзду колишніх арґентинців вже близько

Справді так воно і є, з'їзд вже ось-ось, за аргентинським висловом, „муй пронто" При першій появі оголошення про з'їзд у „Свободі" виглядало ще багато часу, але цей час скоро проминув, як також скоро проминув час від останнього, себто першого з'їзду, десять років тому, в цю саму пору на Союзівці. Очевидно, вже й не згадувати числа пройдешніх років, коли причалювали до берегів Арґентини, чи пізніше покидали їх, від'їжджаючи до Америки або Канади. Буде багато чого взаємно собі пригадувати на цьому з'їзді.

Із усіх балачок на тему з'їзду, плянів, здогадів я маю приблизно такий образ. Зачнім від заходу, Каліфорнії, бо всюди розбрелася арґентинська братія. Віруючи в добрий початок, отже Каліфорнія дасть добрий початок своєю кількістю учасників. Кому ж віддати там провід, чи пак гетьманську булаву? Кажуть Аврамові. Клопоту із транспортацією не буде мати, бо Л. Полашевська, маючи досвід із свого туристичного бюра в Буенос Айресі, напевно, підшукає добрий літак, що не тільки вигідно помістить каліфорнійських арґентинців, але також по дорозі при зупинках у Чікаґо, напевно, про це подбає член з'їздової хунти д-р О.Фарійале також по дорозі при зупинках у Чікаґо і Клівленді підбере тамошні численні групи учасників з'їзду. У Чікаґо, напевно, про це подбає член з'їздової хунти д-р О.Фарійон, ну а в Клівленді д-р Б.Футей, д-р Кишакевич й аміґо В.Горлятович. Ніде правди діти, декому з Клівленду щастить 13-ка, а один з'їздовий день, неділя, припадає на 13-го вересня, отже кливледці допишуть...

Канадці з Торонто, напевно, приїдуть великим автобусом, щось тої величини, що курсував на Мар дель Пляту, здається, цей автобус називали чомусь „Труманом", отже таким „Труманом" канадці заїдуть аж під Касу Росаду на Союзівці. На передніх сидженнях бачу компанєрів Ст. Гумініловича й А. Комаровського.

І так клаптик української землі в Америці, себто Союзівка, переміниться на клаптик перенаселеної арґентинської землі.

Панове, сеньйорес, все гаразд. Переіменуємо будинки, дороги за арґентинськими місцевостями, чи славними особами, запрошуєте арґентинського консула, та ба, хтось мусить бути перебраний за справжнього арґентинського ґауча. Сейчас треба написати в Арґентину, хай наші друзі привезуть такий стрій ґауча, а пояс обов'язково прикрашений золотими й срібними монетами. Не буде охочих перебратися, то я голошуся на охочого під умовою, що пояс зіставлять мені в дарунок на спомин цього славного з'їзду.

Головна частина з'їзду буде „маґніфіко"! Привіти, промови, співи, танці, ну, а вкінці „байлє фамілiяр", родинна забава, аж, аж...„і соль се лєванто і ґажо жа канто"..., аж півні запіють і сонце зійде. Раджу, не сідайте між симпатиків „Бока", славної спортової дружини, що одного грача купила за дев'ять мільйонів долярів, бо як зачнуть викрикувати „віва Бока", то прийдеться вам втихомирювати і також викрикувати „кажате ля бока...". Сідайте, що так скажу, між мовчазну більшість, тоді гарно забавитеся. Не здужаєте танцювати жвавого карнаваліта, то заведіть арґентинської „подоляночки" під слова „аррос кон лєче...".

Після гарної забави і наступний день буде погідний і веселий, без „мехоралю" на біль голови. Не забудьте піти в храм Господній, гарну церкбу Св. Тройці внизу біля Союзівки. Помоліться за всі блага, здоров'я, щасливий поворот домів, а головно, щоби ще бути учасником третього з'їзду... У церкві, як старші церковні брати, вони—колишні арґентинці, підійдуть до вас з колектою, будьте щедрі. Тут пригадаю вам слова знаменитого проповідника колишнього арґентинця о. ігумена В. Маркова, ЧСВВ, що так гарно казав—приблизно— „дорога сестро і брате, так дивишся на ту новісінську п'ятку, так жалко тобі, сховай, а кинь стару двадцятку...". Отже майте в гаманці старі десятки і двадцятки. Щобільше. Напевно, спільна знімка. А там вже прощання, традиційне „абросо кріожо", але, тут мені вже сумно...

До побачення на з'їзді в днях 12-13 вересня 1981 року на Союзівці!

Дон Естебан

Св.п. Ілля Вільшанецький

Ділимося сумною вісткою з широкою українською громадою в діяспорі про невіджалувану втрату суспільно-громадського діяча члена Українського Народного Союзу, кількакратного голови 291-го Відділу Іллі Вільшанецького, який після недуги помер на 72-му році свого невсипущого трудового творчого життя 16-го квітня цього року в Клівленді - Парма, Огайо.

Св.п. І.Вільшанецький народився 2-го серпня 1908 року на Стрийщині. З юних років усі свої сили і здібності віддав визвольній справі, своєму народові, своїй поневоленій батьківщині. Він був зразковим націоналістом, який жив і горів боротьбою за волю своєї нації і за її права та цій боротьбі він віддав свій труд. Покійний був на цьому терені головою ООЧСУ, головою СУМА, головою ради Оселі „Хортиця" та брав участь у різних ділянках суспільно-громадського життя.

Похорон св.п. І.Вільшанецького відбувся 20-го квітня. На панахидах в похоронному заведенні Колодій-Лазута перед домовиною Покійного промовляли від місцевих організацій М.Поглід, С.Зорій, д-р Богдан Чепак та М.Яремко, а над могилою прощав його від УККА та ГУ ООЧСУ В.Мазур та від СУА І.Кашубинська.

Численна українська громада Клівленду, Парми та околиць супроводили тлінні останки громадського діяча та щирого патріота на цвинтар свв. апостолів Петра та Павла. Похоронні відправи довершили о. шамбелян Федерович, о. М.Ревтюк та диякон Володимир Волощук.

Повдовілій дружині, синові Покійного та всій його родині передаємо співчуття від щирих сердець, а Покійному нехай легкою буде оця хоч нерідна, але привітна земля.

Співпрацівники та друзі

Що таке іврит?

(Продовження зі стор. 2)

появилася мішанина німецьких, слов'янських та старожидівських слів — теперішній їдіш. У XVIII сторіччі іврит секуляризувався. Появилися періодичні видання, журнали, навіть романи. Народився культ мови як національної вартости. Письменники звільнили іврит з-під компетенції рабинів. Тепер іврит — мова цілої країни. Іврит також став мовою жидівської інтеліґенції країн діяспори.

У щоденній мові їдіш має менше як 10 відсотків старожидівськийх слів. Іврит має дві тисячі слів, потрібних для обмеженого порозуміння у побуті. Були великі початкові клопоти із введенням івриту у щоденне життя. Бракувало самих звичайних слів для назви звичайних предметів та понять, бо таких не було у старозавітньому Талмуді та Біблії. Тоді на допомогу івриту прийшов сіоністських рух, який зрозумів необхідність мати одну мову для нації. Так іврит став мовою працюючої Палестини. Досить сказати, що викладовою мовою у перших школах Палестини була французька мова.

Між Першою і Другою світовими війнами у країнах Східньої Европи відкрили школи івриту. Тисячі молодих людей приїжджали до Палестини і переходили на іврит. Почалася героїчна епоха розвитку мови предків. У Єрусалимі відкрито Ваад Алашон — мовну комісію, яка випрацювала тисячі нових термінів і слів щоденного вжитку. В першій пловині XX сторіччя створено п'ятнадцять тисяч нових слів. Перемогло гасло — один нарід одна мова. Народилося покоління, для якого іврит рідна мова-сабра.

Після Першої світової війни іврит став одною з трьох офіційних мов мандатної Палестини. У побуті люди можуть говорити як хочуть, але в урядах панує іврит. Школа івриту, в якій говорять івритською мовою ґарантує майбутність народу. Сабри, або цабарім — це люди, що народилися вже в Ізраїлі. Іврит уже перейшов кордони Ізраїля. Цю мову можна почути на бульварах Парижу, у портах Середземного моря, у Ню Иорку.

Від решти мов іврит відрізняється тим, що не має діялектів. Це унікальне явище у мовознавстві. Це мова, витворена елітою і розповсюджена на масу. Ізраїль говорить своєю мовою, що органічно виросла з глибин національної традиції, мова, яка об'єднує людей, розпорошених у діяспорі.

Поступово зникають слов'янські та німецькі прізвища. Їх заступають чисто жидівські. Наприклад, Ґрін став Бен Ґуріоном.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

71-річний ювілей УАК „Запороже"

Десятого травня 1910 року засновано в Чернівцях на взір німецьких товариств (що поєдинкувались) Українське Академічне Козацтво „Запороже". Щоб протиставитись денаціоналізації українського студентства, козацтво прийняло тоді зобов'язуючі форми т.зв. німецьких „буршеншафтів", але влило в них український зміст. Так козацтво прийняло запорізькі барви—малиново-білу (золоту), герб, назвало домівку „кошем" тощо.

Але щоб їх визнали інші студентські товариства , слід було появитись у круглій малиново-золотій шапочці і такої самої барви лентою, перевішеною через груди члена новозаснованого товариства, та прийняти виклик до поєдинків від членів інших товариств. І це була спроба престижу.

На щастя, в рядах козацтва появився, як член, „фехтмайстер"— інструктор поєдинкування Біґарі.

Прийшла Перша світова війна, і члени козацтва взяли участь у визвольних змаганнях, зокрема у Першому Буковинському Курені не один із них зложив голову.

Румуни зайняли Буковину в 1918 році, але згодом Чернівецький університет не визнав „Запороже" академічним, через непримириме становище до окупанта. „Запороже" було одним із ініціяторів і співтворців СУСОР-у (Союз Українських Студентських Організацій в Румунії), як також і ЦеСУС-у.

У другій завірюсі могили членів козацтва, що пішли в Україну, без хрестиків і написів простягаються від Миколаєва до Києва під загальним написом: невідомі борці.

В 1960 році створено осередки козацтва у Відні, Мюнхені та Ню Йорку. Величаво відзначено в Ню Йорку ювілей козацтва, але зуб часу знищив інші осередки, тільки Ню Йорк - Торонто далі діє, об'єднуючи 25 членів.

Це, очевидно, є незначна кількість, але їх єднає спільне минуло, традиції та звичаї, а також спомини юних літ. УАК „Запороже" відзначує свій ювілей цьому студентському товариству „стукнув" 71-ий рік.

Ф.Л